

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Милена Шушулова-Павлова, Нов български университет
за приносите на хабилитационния труд и художествено-творческата дейност на

д-р Мариана Станчева Пенчева

за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент”
по класическо пеене в катедра „Класическо пеене“ на Вокален факултет на
НМА „Проф. Панчо Владигеров“, София, на основание чл. 3, ал. 1 от ЗРАСРБ,
в професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство
(обявата е публикувана в ДВ бр. 82/14.10.2022)

Биографични данни

Мариана Станчева Пенчева е родена в Пловдив. Завършва последователно СМУ при Иванка Михайлова и НМА при проф. Мати Пинкас и проф. Мила Дюлгерова. Специализира във Верона (Италия) при вокалния педагог Рина Малатрази. Лауреат е на международния конкурс „Виоти” във Верчели (1989), „Кашиналирика“ в Кашина (Италия), „Вердиеви гласове“ в Бусето (всички през 1991) и „Лучано Павароти” във Филадельфия, САЩ (1992), където печели и стипендия за обучение и дебютира на сцената на оперния театър във Филадельфия. Специализира при Рената Ското и Александрина Милчева. Мариана Пенчева осъществява впечатляваща международна оперна кариера, започнала в Италия от редица оперни театри и Миланската Скала (откриване на сезон 1993-1994) под диригентството на Рикардо Мути, до многобройни световни сцени в градовете: Токио, Брюксел, Мадрид, Буенос Айрес, Монте Карло, Берлин, Бремен, Лайпциг, Мюнхен, Цюрих, Дюселдорф, Лас Палмас, Грац, Лозана, Мелбърн, Сидни, Париж, Атина, Сан Диего и др. Пее с Лучано Павароти, Андрея Бочели и др. Работи с големи диригенти и режисьори от ранга на Ричард Бонинг, Рикардо Мути, Франко Дзефирели, Рикардо Шайи, Марио Моничели, Даниеле Гати, Вернер Херцог, Маурицио Арена, Уго Де Ана, Вили Декер, Маурицио Бенيني, Джанлуиджи Джелмети, Антонело Алеманди, Даниеле Калегари, Дениз Криев, Федерико Тиети, Нело Санти и Антонио Папано. От 2015 година преподава в НМА „Проф. Панчо Владигеров“ в София, а от 2019 има клас по оперно пеене.

Оценка за съответствие с минималните национални изисквания

Минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ в 8.3.

Група А – Изисквани 50 т.; Представени 50 т.; **Признати: 50 т.**

Показател 1. Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор"
Защитена дисертация на тема „Интерпретационни задачи и трудности при претворяване на централните мецосопранови образи в оперите „Касандра“ на Виторио Неки, „Кавалерите на Екебу“ на Рикардо Дзандонай и „Пламъкът“ на Оторино Респиги.” Диплома 168, издадена на 17 октомври 2022. (50 т.)

Група В – Изисквани 100 т.; Представени 175 т.; **Признати: 105 т.**

Показател 5. Водеща (самостоятелна) творческа изява в областта на изкуствата

Смятам за прекалено отдавнашни активностите от 25.10.1995 и 16.12.1997. Признавам: (29.04.2001) – Ортруд в операта „Лоенгрин“ на Рихард Вагнер в Театро Реджо Торино. Диригент – Пинкас Щайнберг; Режисьор – Лука Ронкони (35 т.); (23.03.2006) – Елизабета в операта „Мария Стюарт“ на Гаetano Доницети в Римска опера. Диригент – Рикардо Фрица; Режисьор – Франческо Еспозито (35 т.); (11.01.2011) – Касандра в операта „Касандра“ на Виторио Неки в Театро Белини, Катания. Откриване на сезона. Диригент – Донато Ренцети; Режисьор – Габриеле Рех (35 т.)

Общо 105 т.

Група Г – Изисквани 120 т.; Представени 210 т.; **Признати: 175 т.**

Показател 13. Водеща (или самостоятелна) творческа изява в областта на изкуствата, която не е основен хабилитационен труд

Непризнавам: (03.03.1996); Признавам: (14.07.2001) – Адалджиза от операта „Норма“ на Белини на фестивала в Мачерата, Италия. Диригент – Роберто Рици – Бриньоли; Режисьор – Роберто Абадо (35 т.); (18.09.2001) – Мисис Куикли от операта „Фалстаф“ на Джузепе Верди в Театро Колон в Буенос Айрес. Диригент – Нело Санти; Режисьор – Алберто Феликс Алберто; (35 т.); (15.06.2006) – Еболи от операта „Дон Карлос“ на Верди в Театро Реджо, Торино. Диригент – Семьон Бичков, Режисьор – Уго Де Ана. (35 т.); (13.05.2007) – Принцеса Ди Буйон от операта „Адриана Лекуврьор“ на Франческо Чилеа на фестивала в Лас Палмас, Канарски острови.

Диригент – Фабрицио Мария Карминати. Режисьор – Иван Стефанути; (35 т.); (28.01.2011) – Прециозила в операта “Силата на съдбата” от Джузепе Верди на Вердиевия фестивал в Театро Реджо, Парма. Диригент – Джанлуиджи Джелмети; Режисьор – Стефано Пода; (35 т.)

Общо 175 т.

Група Д – Изисквани 40 т. Представени 60 т.; **Признати: 60 т.**

Показател 19. Рецензии за реализирани авторски продукти или творчески изяви в специализирани издания в областта на изкуствата

„Реквиемът като професионално изпитание” – рецензия на Екатерина Дочева във в-к „Култура“ – брой 3, 25.01.2002. **ISSN – 0861 – 1408 (10 т.);** „Публиката знае кога да дойде” – рецензия на Екатерина Дочева във в-к „Култура“ – брой 23, 07.06 .2002. **ISSN – 0861 – 1408 (10 т.);** „Страст, сила и отрова” – рецензия на Фиона Мадокс за изпълнението на Мариана Пенчева в ролята на Лаура от операта “Джоконда“ от Понкиели в Роял Опера Хаус – Ковънт Гардън, в. Ивнинг Стандарт, рубрика Изкуства – брой от 7 септември 2004 г., стр.62. (Passion, power and poison – Fiona Maddocks; Evening Standard, 7 september 2004, Esreview – The Arts. **ISSN – 2041 – 4404 (10 т.);** „Л’Опера пее в театъра” – рецензия на Никола Салмоираги за изпълнението на Мариана Пенчева на ариите от оперите „Самсон и Далила” и „Трубадур” в сп. „L’Opera“, Милано – бр. януари-февруари 1994. (L’Opera, Anno VIII – N.73, “L’Opera canta a teatro” – Nicola Salmoiraghi) **ISSN – 1121-4112 (10 т.);** „Исключително красива Аида. Спектакъл, впечатляващ във всяко отношение” – рецензия на Марцио Сербо за изпълнението на Мариана Пенчева в ролята на Амнерис в „Аида” от Джузепе Верди в Триест – Театро Верди във в. Вита Нуова, брой 30 януари 2009, рубрика „Изкуства и спектакли” (Bellissima Aida. Spettacolo suggestivo sotto tutti gli aspetti – Marzio Serbo, Vita Nuova, Arti e Spettacoliq 30 gennaio 2009) **ISSN – 0042-7314 (10 т.);** „Греховете” на Равена като части от една мозайка” – рецензия на Мария Делого за изпълнението на Мариана Пенчева на ролята на Еудосия в рядко изпълняваната опера „Пламъкът” от Оторино Респиги в сп. „L’Opera“, Милано – бр. февруари 1998 г., стр.6,7,8 (L’Opera Anno XII – N.116, “I “Peccati” di Ravenna come Tessere di un Mosaico” – Maria Delogu) **ISSN – 1121-4112 (10 т.)**

Общо 60 т.

Група Е – Изисквани 50 т.; Представени 60 т.; **Признати: 60 т.**

Показател 28. Ръководство на майсторски клас, ателие, уъркшоп в областта на изкуствата
Ръководство на десетдневен майсторски клас в Българския културен институт „Борис Христов” в Рим, Италия, 01-11 август 2021. (20 т.)

Показател 31. Награди на конкурси за творчество и изпълнение, дадени от професионални форуми и организации в чужбина

Втора награда (при неприсъдена първа) на Международния конкурс „Виоти” във Верчели (1989) (20 т.); Първа награда на Международния оперен конкурс „Кашиналирика” (1991). в Кашина, Италия. (20 т.)

Общо 60 т.

Представената дейност е приносна и висококачествена, която е достатъчна за защита на академичната длъжност „доцент“ по класическо пеене в катедра „Класическо пеене“ на Вокален факултет на НМА „Проф. Панчо Владигеров“, София в ПН 8.3. Музикално и танцово изкуство.

Изследователска (творческа) дейност, резултати и приноси

Артистичната дейност, която Пенчева предлага като хабилитационен труд, е осъществена в широк времеви диапазон: между 1993 и 2012 година. Тя представя сериозна и като обем, и като качество художественотворческа активност. Опитала съм се да я обединя и оценя в някаква степен, макар сама по себе си тази дейност да представя кандидата достатъчно задълбочено и приносно.

Оперни спектакли в Италия (25 но брой): оперни спектакли на сцената на Ла Скала – Милано (6 на брой); Оперни спектакли на сцените на други големи оперни театри в Италия (Неапол – 3; Рим – 2; Торино – 2; Болоня – 2; Палермо – 2; Венеция – 2; Триест – 2; Парма – 2; Катания - 2)

Приноси: Всички изброени роли са огромно предизвикателство за един изпълнител. По този начин кандидатката е представила на високо ниво българското изпълнителско изкуство и българската вокална школа с многобройни отзиви в италианската преса.

Централни роли в рядко изпълнявани опери (6 роли): Великата Весталка в операта „Весталката” от Гаспаре Спонтини (1993); Климене в операта „Сафо” от Джовани Пачини (1995); Дзомира в операта „Ричардо и Зорайде” от Джоакино Росини (1996); Вълчицата от „Вълчицата”

от Марко Тутино (1998) **Първо сценично изпълнение на операта в световен мащаб**; Касандра от едноименната опера на Виторио Неки (2011) **Първа изпълнителка на ролята в интегрален вариант (сценично изпълнение, без купюри)**; Командантката в „Кавалерите на Екебу” от Рикардо Дзандонай (2004).

Приноси: Всички изброени роли са изключително трудни във вокално-технически и интерпретационен аспект. Особен принос е представянето им пред публика като рядко изпълнявани опери. Певецът изгражда първи свой образец на съответната роля, който може да служи като еталон във вокално, стилово, интерпретационно и актьорско отношение. Възстановяването на стойностни оперни заглавия пред съвременната аудитория има голямо значение за качествата и приносите на кандидатката.

Значими оперни спектакли в Европа (14 на брой): в Германия (Лайпциг, Дюселдорф, Мюнхен, Берлин); във Франция (Париж, Страсбург, Ница); в Швейцария (Цюрих, Лозана); в Испания (Севиля, Лас Палмас, Барселона).

Приноси: Представяне на трудни централни партии в най-големите европейски театри; популяризиране на българското изпълнителско изкуство в Европа.

Оперни спектакли в Япония, Южна Корея и Америка (9): в Япония и Южна Корея (Токио, Сеул); в Северна и Южна Америка (Сан Диего, Буенос Айрес, Монтевидео)

Приноси: Популяризиране на българското певческо изкуство в световен мащаб; популяризиране на класически оперни заглавия извън пределите на Европа. За това свидетелстват и многобройните отзиви за спектаклите в пресата.

Оперни спектакли в България: Софийска опера (3); в Пловдив и Русе (2).

Приноси: Възможност да се покаже наученото от работата на кандидатката със световноизвестни диригенти, режисьори и изпълнители. Приобщаване на българската оперна сцена с най-престижните оперни театри по света.

Солови концерти и участия в кантатно-ораториални произведения (6 на брой):

Приноси: Участие на оперен изпълнител в този труден и специфичен жанр изисква други качества и различна музикална интерпретация. Необходими са философска дълбочина и голяма вокална издръжливост на певица. Изпълнението на кантатно-ораториални творби разширява миогледа на аудиторията.

Участия във фестивали: Росиниев оперен фестивал в Пезаро, Оперен фестивал на „Арена Ди Верона”, Верона, Оперен фестивал в Мачерата, Оперен фестивал „Терме ди Каракала” в Рим (Италия).

Приноси: Летните оперни фестивали са считани за едни от най-представителните културни средища по света. Така широката аудитория има възможност да посети някои от особено популярните и обичани оперни заглавия, със състави на световно ниво. Самото присъствие на български изпълнител в тях представлява принос за българската музикална култура.

Записи за фонда на Българското национално радио (6 произведения) и документален запис на DVD на Реквием – Верди в Дрезден, Германия, 13.02.2005.

Като заключение от представената широкоспектърна и висококачествена (бих казала световно приносна) дейност, мога да обобща: Мариана Пенчева надхвърля многократно като творчество, музикално изпълнителство, разнообразен сценичен и интерпретаторски опит необходимите изисквания за академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 8.3. Определено НМА ще има своите положителни активи от ползването на артист, педагог и музикален изследовател в своите преподавателски редици.

Учебна и преподавателска дейност

Преподавателската практика на Мариана Пенчева започва през 2015, когато приема поканата на проф. Нико Исаков да стане асистент в неговия клас на доброволни начала. След това тя става и щатен асистент. От февруари 2019 година има самостоятелен клас по пеене, с който работи. Веднага след дипломирането си Мариана Пенчева заминава за специализация в Италия, откъдето още същата година (1991) започва международна кариера в най-престижните оперни театри, натрупвайки изключително голям опит, богат репертоар и сериозни сценични изяви на най-високо ниво. *„Преподаването за мен е дълг, защото аз съм певец не само с огромен практически опит – винаги работейки с диригенти, режисьори и колеги от най-големите имена на оперните сцени, но и защото винаги съм била изключително аналитична по отношение на целия процес, който позволява на младия и неопитен певец да изгради себе си и начина, по който това да стане ... да открия правилния индивидуален подход към всеки един от тях ... следвайки*

принципите на моята преподавателка професор Мати Пинкас, обогатени през моята над 30-годишна кариера с личните ми усещания, критерии за пеене и сценичен опит.“ (изказване на кандидатката) Нейни изявени и наградени ученици (студенти) са: **Божидар Божкилов** – бас; **Лилия Илиева** – сопран; **Веселина Андреева** – сопран; **Денис Бояджиев** – баритон; **Красена Велкова** – мецосопран; **Йосипа Шабич** – сопран. Освен преподавателската дейност в НМА в месец август 2021 Мариана е поканена да направи десетдневен майсторски клас в Академия „Борис Христов“ в Българския културен институт в Рим, където работи със стипендиантите Нели Петкова, Гергана Георгиева и Виктор Кръстанов.

Смятам че предстои развитие на обема от активности на Мариана Пенчева като педагог в НМА.

Обществена дейност

Мариана Пенчева има дългогодишната и все още активна певческа кариера. Участва в оперни спектакли по целия свят и има концертна дейност у нас и извън България. В последните 8 години тя, смятайки го за свой дълг, работи и с млади таланти, като се опитва да им предаде най-ценните съвети и познание, натрупани по време на своята работа с емблематични творци – диригенти, режисьори и изпълнители. Работи и в майсторски класове. Бихме могли да приемем цялата ѝ разнопосочна дейност за обществена – тя влияе чрез своята работа на младите певци, но и чрез аудиториите – тя променя културните нагласи, привнася висококачествен слухов опит и оформя критериите на публиката към великото оперно и музикално изкуство по света и у нас.

Мнения, препоръки и бележки по дейността и постиженията на кандидата Нямам.

Рецензията може да завърши със следната оценка:

Въз основа на всичко посочено по-горе, както и на направените изводи върху предложените научна, приложна и преподавателска дейност на д-р **Мариана Станчева Пенчева**, имайки предвид нейната голяма активност, приносяния характер на предложените изпълнителски и преподавателски изяви, мащабът на активностите и тяхното качество, **давам своята положителна оценка** и предлагам на уважаемите членове на Научното жури по конкурса за „доцент по класическо пеене“ в ПН 8.3. Музикално и танцово изкуство, да предложат на съответния Факултетен съвет на НМА да избере **Мариана Пенчева** за академичната длъжност „доцент“ според изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България.

Дата 13.02.2023

Подпис:

Проф. д-р Милена Шушулова-Павлова